

SLOVENSKI NAROD.

Izhaaja vsak dan zvečer, izvenredni nedelje in praznike.
Narati: Prostor 1 m/m x 54 m/m za navadne in male oglase 40 vin,
za uradne razglase 60 vin, za poslano in reklame 1 K. — Pri naročilu
nad 10 objav popust.

Vprašanjem glede inseratov naj se priloži znamka za odgovor.

Upravništvo „Slov. Naroda“ in „Narodna Tiskarna“ Knafljova
ulica št. 5, prtljčno. — Telefon št. 90.

„Slovenski Narod“ volja v Ljubljani in po pošti:

v Jugoslaviji:		v inozemstvu:	
celoletno naprej plačan	K 84—	celoletno	K 95—
polletno	42—	polletno	50—
3 mesečno	21—	3 mesečno	26—
1	7—		9—

Novi naročniki naj pošljejo v prvi naročnino vredno 90 po nakaznici.
Na samo pisarna naročila brez poslatve denarja se ne moremo ozirati.

Uredništvo „Slov. Naroda“ Knafljova ulica št. 5, I. nadstropje.
Telefon št. 34.

Dopise sprejema le podpisane in zadostno frankovane.

Rokopisov ne vrača.

Posamezna številka velja 40 vinarjev.

Dr. Vrstovšek proti ženskemu učiteljsku v Mariboru.

Do prevrata sta obstajali v Mariboru dve državni učiteljski moški, ki je veljalo za slovensko in žensko, ki je bilo strogo nemški zavod. Lansko jesen je bilo nemško žensko učiteljsko zatvoreno. Vsa slovenska javnost na Štajerskem je opravljeno pričakovala, da se bo nemško žensko učiteljsko spremenilo v slovensko, kakor so se vsi drugi nemški zavodi. To pričakovanje je bilo tem bolj opravičeno, ker je nastalo občutno pomanjkanje učiteljskih moči vsled Koroške in sedaj tudi vsled Prekmurske. Zahteva po državnem ženskem učiteljsku v Mariboru se je stavila na najrazličnejših zborovanjih. Merodajni činitelji na opetovane intervencije niso hoteli dati pravega odgovora. V zadnji seji višjega šolskega sveta pa se je prebral ukaz dr. Vrstovškega, da se mariborsko žensko učiteljsko ne sme odpreti in se tudi ne smejo otvoriti na moškem učiteljsku ženske vsoprednice. Ta ukaz je dal tisti dr. Vrstovšek, ki vedno zatirajo, koliko je storil za slovensko šolstvo in ki zahteva zase nekako pokroviteljstvo za Maribor in celo Sp. Štajersko. To prepoved je izdal dr. Vrstovšek iz zgolj klerikalno strankarskih nagibov in sicer zato, da štiti zasebno žensko nunoško učiteljsko v Mariboru. In sili slovenske starše, da morajo pošiljati svoje hčerke, če se hočejo izobraziti v učiteljice, v klerikalno nemškutar, nunske šole. Po cel spodnji Štajerski je nastal vihar ogorčenja proti temu ukrepu. Načelstvo Jugoslovanske demokratske stranke je v svoji seji dne 16. septembra sklenilo odposlati ministrstvu za prosveto v Beogradu oster protest proti strankarskemu postopanju in zapostavljanju državnih interesov od strani poverjenika za uk in bogocastje, ki se je pokazalo pri vprašanju gospodini. šole Mladike v Ljubljani zlasti pa sedaj pri vprašanju ženskega učiteljsva v Mariboru. Naši poslanci bodo podvzeli istotako energične korake v Beogradu.

Poziv

slovenski javnosti in poklicanim
faktorjem radi omogočena otvoritev
univerze.

Po predpisu univerzitetnega zakona konstituirani univerzitetni svet prvih imenovanih profesorjev univerze v Ljubljani se obrača do slovenske javnosti in poklicanim faktorjem, da mu prisloščijo na pomoč in pomagajo pospešiti otvoritev našim dijakom tako nujno potrebne in za naš kulturni napredek tako važne najvišje šolske in znanstvene institucije, kakor je naša univerza. Najprimitivnejši pogoj za možnost poslovanja vseučilišča pa še ni izpolnjen. Univerza in precejšen del profesorjev in dijakov je in — kakor se je bati — tudi ostane brez strehe. V vprašanju poslovanja naj naša javnost podpre tozadevno akcijo univerzitetnega sveta, v vprašanju stanovanj pa naj nam tisti, ki jim je ležeče na naši univerzi in ki goje do nje simpatije, pomagajo, da se hitro in ugodno uredi stanovanjsko vprašanje tudi za nas. V tem pogledu je sedaj najnujnejša potreba predvsem ta, da dobe čim preje primerna stanovanja oni že imenovani profesorji, ki jih še nimajo. Naloga v univerzitetnem svetu združenih profesorjev je, da vsestransko organizirajo mlado univerzo. Dela imajo tedaj vsi preko glave. Ako na njih je več brez stanovanja, je to delo sploh izključeno. Omenimo naj le simogrede, da sta ravno člana, ki sta po svoji prejšnji univerzitetni službi najstarejša ter imata tedaj v tem oziru največ prakse, brez stanovanja in da se eden izmed njih nahaja naravnost v nemogoči situaciji, ker mora s številno rodbino bivati v podstrešni sobici v neki oddaljeni vasi na deželi. Pa tudi za bodoče je to vprašanje tako važno, da dobi na dr. naša univerza znamenitega učenjaka za srbsko - hrvatski jezik in književnost le tedaj, ako mu preskrbi

stanovanje. Mnogokaj bo treba tudi ukreniti glede dijakov. Vse to pa se že zelo mudi, pa se ne more več čakati na to, ali se bo čez daljši rok posrečilo kako stranko dovesti do tega, da zapusti svoje stanovanje, ali ne. Kake gotovosti pa, ali se bo odkazalo kakemu profesorju stanovanje ali ne in kdaj, ni nobene. Popolnoma mogoče je, da pridejo tisti profesorji, ki imajo biti šele imenovani, sploh zadnji na vrsto ali pa nikdar. Bela Ljubljana pokaži, da visoko ceni svojo univerzo in iskreno ljubi svojo mladino in da ji je resno na tem, da se univerza čim preje uredi in otvori. Narodna dolžnost naših organizacij in tudi posameznikov je, da se odzovejo našemu pozivu in pomorejo po svojih močeh. Nasveti in ponudbe naj se pošiljajo univerzitetnemu svetu v Ljubljani. Deželni dvorec.

Univerzitetni svet univerze
v Ljubljani.

Vseučilišče v Ljubljani.

(Iz vseučiliške komisije.)

Dne 11. t. m. je v dež. dvorcu imela vseučiliška komisija svojo XX. sejo, katere so se udeležili tudi vsi novimeno-
vanji vseučiliški profesorji razen onih treh, ki so zaposleni v Parizu na mirovni konferenci, in onega, ki še biva v Pragi. To sejo je otvoril predsednik dr. D. Majaron z naslednjim nagovorom:

... V posebno čas si pa štejem, da morem danes pozdraviti novimeno-
vane gg. vseučiliške profesorje. Veseli smo bili, ko je Narodno predstavništvo sprejelo zakon o vseučilišču v Ljubljani, veseli, ko smo doznali, da je zakon ta od Kralja potrjen in službeno obnarodovan a najbolj smo se razveselili ob vesti, da je izvršeno imenovanje prvih profesorjev za naše vseučilišče. Zakaj tako je beseda meso postala, s tem v resnici stopa v vidno življenje našega naroda stari ideal! Skoraj impozantno je število učencev, ki tvorijo prvo reprezentanco našega vseučilišča. Slajen je dokaz, da se je vzljelo vnanim oviram zarodila nam častna vrsta znanstvenikov, in zlasti, da je vzljelo zapostavljanju napredoval naš narodni jezik do one višine in točnosti, ki jo zahteva vrhovni znanstveni poklic na vseučilišču. Nova doba ni nas našla ne pripravljenih, pripravljali smo jo pa tudi v tem pogledu iz lastne zavesti in iz lastne moči!

Častitam gospodom na imenovanju. Obenem z narodnim idealom dosegli so tudi svoji — osebni ideal. Ni si mogoče misliti lepšega poklica, kakor je poklic: posvetiti se svobodni vedi in jo tradirati, voditi podmladek svojega naroda in s tem narod sam do najvišjih kulturnih ciljev, odgojevati, dozorelo mladež v lastni materinski in za prve službe v državi ali svobodne poklice. Da bodo novimenovalni profesorji dosegali v tem zmislu čim boljše uspehe, za to nam jamči njihov sloves in njih dosežanje delovne.

Seveda pa gg. profesorji ne bodo takoj sedli za pognjeno mizo, to se prav: zanje niso še pripravljene vabljive katedre, knjižnice, laboratoriji itd., kjer bi takoj lahko razvijali svoje pravo delovanje. Saj univerza sama skoraj še nima, kam bi položila svojo mlado glavo. Prve gospode profesorje same bodo stalo še mnogo časa in truda, da šele vse pripravijo in uredi, kar zahteva univerza že za svojo prvo gradnjo, začetni ustroj in uvedba delovanja. Treba bo upravljalne čelbelične marljivosti, da se ta naš znanstveni čelbelič priredi za satovje in med. Prepričani pa smo lahko, da bodo gg. profesorji izvedli vse to z isto energijo, s katero so se doslej posvečali svojemu delu, to iz ljubezni do stvari, do ukaželjne naše mladine in do narodnega napredka. To realno privravljavanje našega vseučilišča bode še prav posebno njih zaslužje. Da bi jim vse to hitro šlo od rok in po sreči, s to željo pozdravljam še enkrat iskreno v imenu vseučiliške komisije in svojem imenu prvi naš univerzitetni svet. (Ploskanje).

Tekom seje je podal g. predsednik dr. D. Majaron o sedanjem stališču vseučiliške komisije ter o bližnji dobi našega vseučilišča še nastopni eks-
poze:

I.
Vseučiliška komisija je bila lani začetkom decembra ustanovljena v namen in z nalogo, da sporazumno z narodno vlado vrši priprave za ustanovitev vseučilišča v Ljubljani. Vseučiliška komisija se je sestavila iz zastopnikov poverjenstva za uk in bogocastje, iz domačih vseučiliških profesorjev in docentov ter delegatov naših akademskih strokovnih društev, odnosno korporacij.

Tako sestavljena komisija je bila poučena o težnjah narodne vlade in o željah našega akademičnega razumnštva, ter je bila tudi v stanu proučevati in ugotavljati pogoje, od katerih v glavnem zavisi ustanovitev univerze vobče, in fakultet posebej, ki jih je bila komisija vzela kot iz kraja v svoj program, namreč bogoslovne, modroslovne, pravne, medicinske in tehnične.

Po mnogih plenarnih sejah, v katerih so se vršile temeljite razprave, deloma na podlagi poročil subkomisij za vsako fakulteto, dospela je komisija začetkom aprila meseca do ugotovitve in operativ, ki so lahko služili odločilnim faktorjem za skorajšnjo rešitev prevažnega vprašanja o ustanovitvi vseučilišča v Ljubljani. Ta setev komisije in naše pokrajinske vlade je tudi zares padla na rodovitno tla, kajti ministrstvo za prosveto — tega ne moremo dovolj hvaležno povdariti — je naše akte s posebno blagohotnostjo ocenilo, našim težnjam dalo povsem sankcijo in tudi ob krepkém sodelovanju naših narodnih predstavnikov in ministrov brzo poskrbelo, da je prišel načrt zakona o ustanovitvi našega vseučilišča nujnim potom do rešitve v Narodnem predstavništvu in potem do potrjenja po prestolonasledniku in regentu, katero se je bilo izvršilo že 23. julija, a se je moglo obnaviti radi nastale vladne krize šele dne 23. sept. mesca.

Se je bilo počakati rešitve nadaljnjih temeljnih predlogov vseučiliške komisije, namreč imenovanja prvih profesorjev na vseh fakultetah, in tudi to se je izvršilo z ukazom Nj. Visočanstva prestolonaslednika od dne 31. avgusta.

S tem je dobila univerza v Ljubljani svoj zakonit obstoj, pa tudi svoje zakonito predstavništvo. V Sloveniji, v Jugoslaviji se je pojavila nova juristična oseba, veličastna »universitas«, ki jo moramo v imenu kulture in naše bodočnosti pozdravljati sedaj, jo spoštovati in varovati vsikdar.

Vseučiliška komisija pa je spričo tega izpolnila svojo poglavito nalogo in razliti se je bo sedaj v zavesti, da je srečno dokončala težavno, a prelepo svoje delo.

II.

Vseučiliška naša stvar preide sedaj v roke zakonito postavljenim njenim varuhom, ki jim bode glasom čl. 3. zakona o vseučilišču v Ljubljani poslovali, dokler se ne izdelajo specialni zakon in uredbe, povsem po zakonu in uredbah o »univerzitetni kraljevtva SHS u Beogradu« (zakona z dne 27. februarja 1905 in 23. julija 1919).

Na tej podlagi je univerza v Ljubljani najvišje samoupravno telo za višjo strokovno izobrazbo in za pospeševanje znanosti (čl. 1.).

Univerza, sestojča iz svojih učiteljev, slušateljev, uradnikov in služabnikov (čl. 3.), se upravlja sama sebe. Nad njo ima nadzorstvo zgolj minister prosvete.

Tudi v materialnem oziru je univerza samostojna pravna oseba in se vzdržuje ob državnih stroških po budgetu, ki se določa vsako leto, in poleg tega še z dohodki ustanov in drugih naklonitev (čl. 2.).

Univerza ima svoje organe, oblast-
va, to so: 1.) rektor, 2.) dekan fakultet, 3.) univerzitetni svet, 4.) univerzitetna uprava, 5.) fakultetni svet in 6.) univer-

zitetno sodišče (čl. 7). Vse to si določa univerza sama.

Rektorja volji koncem vsakega šolskega leta univerzitetni svet, ki sestoji iz vseh rednih profesorjev univerze (čl. 10). Rektor upravlja univerzo, jo predstavlja v javnosti in krbi za red in administracijo (čl. 8).

Dekana (starejšino) volji vsaka fakulteta izmed svojih rednih profesorjev za dobo enega leta. Dekani opravljajo posle vsak za svojo fakulteto in skrbijo predvsem za pouk in izpite (čl. 9).

Univerzitetni svet sestoji, kakor rečeno, iz rektorja kot predsednika in vseh rednih profesorjev. Njegova naloga je v poglavitem: 1.) volji rektorja, 2.) sprejema ali zavrača profesorje, izvoljene po fakultetnih svetih, 4.) predpisuje disciplinarni red za slušatelje in pravila o podelitvi državnih podpor dijakom, 5.) posvetuje se o onih vprašanjih, ki se tičejo cele univerze (čl. 10).

Univerzitetna uprava sestoji: rektor kot predsednik in dekanji vseh fakultet. Univerzitetna uprava vrši te-le poglavite posle: 1.) razpolaga s svotami, ki pripadajo univerzi po državnem budgetu, in z vsemi drugimi dohodki, 2.) vodi fondne univerze in pazi na njeno celo imovino, 3.) skrbi za zgradbe in za prostore, ki so potrebni za pouk in razne zavode, 4.) volji in predlaga ministru prosvete pisarniško osobe (čl. 11).

Fakultetni svet sestavlja vsi profesorji in docenti dotične fakultete z dekanom kot predsednikom. Fakultetni svet vrši poglavito nastopne posle: 1.) sestavlja program in razporedbo predavanj za vsak semester, 2.) skrbijo za dopolnitev izpraznjenih stolic, predlaga ministru prosvete spajanje in deljenje stolic in otvoritev novih stolic, 3.) volijo in predlaga ministru prosvete redne in izredne profesorje, toda potem univerzitetnega sveta, ki jih sprejema ali z motivacijo zavrača; volijo in predlaga ostale učitelje, 4.) odločuje o prijavah strokovnjakov izven profesorskega zbora, ki bi želeli brezplačno in izredno predavati, 5.) odločuje o podelitvi naslova častnega doktora, 6.) odločuje o razporedbi izpitov in o sestavi izpitnih komisij (čl. 12).

Vseučilišče ima seveda svojo pisarno: vodi jo »sekretar«, ki mora imeti fakultetno naobrazbo, s potrebnim številom uradnikov. To osobe volji in predlaga ministru prosvete univerzitetna uprava (čl. 13).

Ustava našega vseučilišča se torej ne razlikuje posebej od ustave vseučilišča v bivši Avstriji, jamči pa krepkejšo avtonomijo, kar se kaže zlasti v prevažnem delokrogu »univerzitetne uprave«.

V posebnih poglavjih govori zakon še o učnih močeh (čl. 15 do 27), o slušateljih (čl. 28 do 32), o pouku in izpitih (čl. 33 do 36), Omenja naj se le poglavito.

Učne moči univerze so: 1.) redni profesorji, 2.) izredni profesorji, 3.) docenti, 4.) honorarni profesorji in 5.) učitelji.

Redni ali izredni profesorji morejo postati le priznani znanstveniki ali strokovnjaki, ki jih izvoli fakultetni svet z večino glasov in jih potrdi univerzitetni svet, potem pa minister prosvete.

Za docente morejo biti imenovani kandidati, ki jih izbere fakultetni svet in o katerih vidi, da so delovali in morejo delovati v kakvi vedi ali znanstveni stroki. (Instituta »privatnih docentov« zakon ne pozna.)

Ako za stolicno ni rednega ali izrednega profesorja in tudi ne docenta, more fakulteta izbrati za honorarnega profesorja priznanega znanstvenika ali strokovnjaka izven univerze.

Učitelji se nameščajo za predavanja živih tujih jezikov na predlog fakultetnega sveta.

Pomožne osebe: asistente, kustose, prorektorje, preparatorje itd. volji fakultetni svet na predlog dotičnega profesorja.

Redni ali izredni profesorji in docenti dobivajo v zakonu določeno plačo, učitelji plačo srednješolskih učiteljev, honorarni profesorji ter pomožne osebe pa plačo po predlogu univerzitetne uprave.

Redni ali izredni profesorji, docenti in učitelji se nameščajo s kraljevim ukazom, honorarni profesorji z razpisom ministra, pomožne osebe (asistente, kustose, pisarje itd.) pa namešča rektor.

Slušatelji so redni in izredni. Revni in pridni mogo dobiti državno podporo po gotovih pravih (čl. 32).

Pouk je svoboden, učne moči so svobodne pri razlaganju svoje vede (čl. 33). Izpiti so diplomski ali doktorski (čl. 36).

III.

Po tem pregledu je vprašanje: Kako naj se obistini začetna ustava našega vseučilišča?

Ko se je Velika škola v Beogradu temeljem zakona od 27. februarja 1905 preosnovala v univerzo, je bilo za začetek tudi imenovanih 8 rednih profesorjev za tri fakultete: modroslovno, pravno in tehnično. Ti profesorji so tvorili univerzitetni svet pod začasnim predsedstvom najstarejšega člana in so zbirali nadaljnje učne moči ter vršili vse drugo, kakor zakon veleval.

Nadalje je bilo v zakonu rečeno: Fakultetni sveti začno samostojno delovati, kakor hitro bodo imeli vsaj tri redne profesorje, in poleg tega bo univerzitetni svet vršil tudi njihove posle. Ko univerzitetni svet dozna, da je število rednih in izrednih profesorjev zadostno, se preide k volitvi rektorja in dekanov na fakulteti.

Ta ista prehodna določba velja tudi za naše vseučilišče, ki je stopilo torej v življenje s tem, da mu je imenovanih 18 profesorjev (univerzitetni svet). To je trenutno njegovo prvo predstavništvo, njegov edini in vrhovni organ.

Vseučiliški svet se zbere in začne svoje delo pod predsedstvom najstarejšega svojega člana. Predvsem se bo morda vprašal, ali naj začasno vrši vse za konstitucijo in organizacijo vseučilišča potrebne posle sam kot korporacija, ali pa naj se takoj razdeli na vseučiliška oblastva, ki potem vsako v svojem področju izpolnjuje po zakonu mu odkazane naloge? To, drugo alternativno bi bilo priporočati iz mnogih praktičnih razlogov.

Naša osemnajstotica profesorjev znači po mojem mnenju zadostno število, da bi se lahko že sedaj izvedla temeljna organizacija vseučiliških oblastev in tako tudi potrebna razporedba velikega dela.

Lahko bi se torej volil rektor kot glava in reprezentant vseučilišča, lahko se organizirajo in začno takoj poslovati posamezne fakultete, ki imajo vsake po 3-4 profesorje, z izvolitvijo dekana, imamo tudi že univerzitetno upravo, ki pač sestoji iz rektorja in vseh dekanov.

Pri tem seveda posluje zbor vseh profesorjev kot vseučiliški svet na onem področju, ki mu je odkazano po zakonu, zlasti pri vprašanjih, ki se tičejo celega vseučilišča in pa pri končnem predlaganju profesorjev.

Temu načrtu pa kolikor toliko nasprotuje dejstvo, da začasno ne morejo v redno akcijo univerzitetnega sveta in pravne fakultete stopiti gg. profesorji: Zolger, Pitamic in Vošnjak, ker so še vsi zaposleni na mirovni konferenci in ni še znano, kdaj se povrnejo.

V vsakem slučaju bo pa potreba, da univerzitetni svet čim preje predlaga imenovanje nadaljnjih profesorjev, da se s tem sam zadostno popolni, obenem pa tudi zagotovi redna predavanja na glavnih stolicah vseh fakultet.

Prav posebno nujno je tudi, da dobi »univerzitetna uprava« svojo posebno dobro organizovano pisarno s sekretarjem na čelu. Univerzitetna uprava vodi celo imovino univerze, sestavlja letni proračun dohodkov in izdatkov, izplačuje redne izdatke itd. Zlasti ob ustanovitvi univerze imajo finančialna vprašanja bistveno vlogo in za tozadevno poslovanje je treba strokovno izurjenega osobja. Proračun, ki ga je naša komisija svoj čas sestavila in predložila vladi, treba revidirati in zanj dobiti pokritja v letnem državnem budgetu. Univerzitetna uprava bo

torej morala hitro začeti s tem delom in predvsem osnovati svojo pisarno.

Vse navedeno se tiče nekako temeljnih organizacij, ki morajo biti predvsem postavljene, ker od njih zavisi nadaljnja popolnitev in oprema notranje vseučiliške zgradbe.

Poleg zakona so pa, kakor rečeno, začasno merodajne tudi »uredbe« univerzitetne v Beogradu. Te uredbe so občne, pa tudi posebne za modroslovno, pravno in tehnično fakulteto.

Dočim se po mojem mnenju »občne uredbe« še dokaj vjemajo z našim sedanjim položajem in z dispozicijami naše komisije, tega ni moči trditi o uredbah za posamezne fakultete, zlasti kar se tiče učnega gradiva, razporedbe pouka in pa raznih izpitov. Naši fakultetni sveti bodo morali torej glede tega zavzeti svoje stališče in predlagati to in ono spremembo. Posebej bosta morala fakultetna sveta za bogoslovje in medicino izdelati posebne uredbe, ker dotični fakulteti beograjskega vseučilišča še ne obstajata.

Naših vseučiliških profesorjev čaka torej ogromno organizacijskega dela, predno bodo mogli začeti svoj pravi učiteljski in znanstveni poklic. Ali in v koliko bi bilo pri tem potreba sodelovanja naše komisije v celoti ali po subkomisijah, se lahko še določi. Mnogo bo izključenega glede na kompetenčni red, ki je predpisan po vseučiliškem zakonu.

Vseučiliška komisija obžaluje, da se za nastanitev cellega našega vseučilišča ni pridobil še pripraven objekt, ki se zanj potegujemo že mesece in mesece. S tem bi bila odzveza univerzitetnemu svetu velika skrb, s tem bi bila odprtitev vseučilišča v času, ki je bil zamišljen, tudi zagotovljena. Kreпки koraki, ki jih je v tem pogledu — zahvalno ugotavljam — storila zadnja naša vlada, doslej še niso rodili konkretnega ugodnega uspeha. In tako mora vseučiliška komisija žalobno prepustiti to za odprtitev cellega vseučilišča vitalno vprašanje nerešeno univerzitetni upravi, ki pa seveda najde za njegovo rešitev vso možno podporo pri naši zelo trudoljubivi nastanitveni komisiji, pri deželni vlad in — o tem smo uverjeni — tudi v ministrstvu prosvete.

O tem poročilo, ki naj predvsem služi za orientacijo, otvarjam razpravo. Čas trka na duri. Tudi zastopstvo naših akademikov je predložilo več vprašanih, na katera treba dati kolikor moči točen odgovor.

Navzočni vseučiliški profesorji so s komisijo vred zveli ta ekspozicijo na znanje in izjavi, da bodo o svojih posvetovanjih, ki se takoj prično, poročali v prihodnji seji vseučiliške komisije. Glede na vprašanja dijakov se je ugotovilo, da vseučiliška predavanja prično lahko v novembru na bogoslovni, tehnični in medicinski fakulteti; za odprtitev pravne in modroslovne fakultete se čas najbrže nekoliko zategne, vendar pa je upanje, da se to zgodi še pravočasno za zimski semester.

Prihodnja seja vseučiliške komisije bo v soboto dne 20. t. m. popoldne.

Politične vesti.

Kriza. Zagreb, 19. septembra. »Novosti« poročajo iz Beograda. V krogih radikalne stranke se širi vest, da bo edino izhodišče iz krize ako prevzame Nikola Pašić predsedstvo ministrstva, dr. Ante Trumbić portfelj ministrstva zunanjih del, dr. Josip Smolaka pa portfelj ministrstva notranjih del.

Zagreb, 19. septembra. »Novosti« javljajo iz Beograda, da je predsednik Narodnega predstavništva dr. Draža Pavlović vsled nepomirljivega stališča tako radikalcev, kakor demokratov sklenil položiti misijo, da sestavi novo vlado, nazaj v roke regenta Aleksandra.

Zagreb, 19. septembra. »Jutarnjemu listu« poročajo iz Beograda, da so stranke opozicijskega bloka sklenile, da se ne bodo glede sestave nove vlade pogajale dokler se ne vrnejo iz Pariza Pašić, dr. Trumbić in dr. Smolaka, ki prispo danes zvečer z orijentekspresom v Beograd.

Beograd, 19. septembra. »Demokratija« priobčuje ponovno oster napad poslanca dr. Nježića na Stojana Protića, češ da je na nekulturen način sprejel deputacija bosanskih seljakov, ki so prišli k njemu, da posredujejo glede rešitve agrarnega vprašanja v Bosni. Kakor v političnih krogih zatrjujejo, bo Demokratska zajednica nastopila z vso odločnostjo proti temu, da bi Protić prevzel mesto ministrskega predsednika, demokrati so voljni priznati Protiću samo kak portfelj resornega ministra, sploh pa bodo stavili sedaj radikalcem iste pogoje, kakor so jih preje stavili radikalci demokratom, ko je bila Ljubi Davidoviću poverjena naloga, da sestavi vlado.

Beograd, 19. septembra. Vladna kriza se niti danes ni ganila z mrtve točke. Vse stranke z nestrpnostjo pričakujejo povratek delegatov iz Pariza. V političnih krogih krožijo vesti, da ni izključeno, da bi ne prišlo v »Jugoslovanski klub« do preklica. Sam dr. Korošec se nagiba h

kompromisu. Na ta preokret je baje zlasti vplival sestanek, na katerem sta predvsem dr. Cankar in Remec zastopala zmerno, kompromisno smer. (?)

Beograd, 19. septembra. V političnih krogih zatrjujejo, da se vrše med Stojanom Ribarcem in dr. Korošcem posvetovanja glede približanja Demokratski zajednici.

Odlikovan francoski publicist. Beograd, 19. septembra. Regent Aleksander je odlikoval znanega francoskega publicista Henri Barbya z redom belega orla V. razreda v priznanje njegovih zaslug, ki si jih je stekel med balkansko in svetovno vojno s svojim publicističnim delovanjem za srbski narod.

Mestni denar v Sarajevu. Sarajevo, 19. septembra. Mestna občina je danes dala v promet svoj denar drobiz v iznosu 100.000 K.

Nov hrvatski dnevnik v Bosni. Sarajevo, 19. septembra. Dne 1. oktobra t. l. prične v Sarajevu izhajati nov dnevnik »Hrvatska Slo-ga«, ki bo glasilo težaške stranke.

Italijani zapuste Dalmacijo? Sarajevo, 19. septembra. Listi poročajo iz Dubrovnika, da se vzdržuje v krogih tamošnjih francoskih častnikov vest, da zapuste Italijani v najkrajšem času Dalmacijo, ker se boje, da bi jim Amerika ne dovolila zahtevanega milijardnega posojila. Predsednik Wilson namreč vstraja na stališču, da bo Amerika dovolila Italijanom posojilo in jih preskrbljevala z živili samo v slučaju, ako se v teritorijalnih vprašanjih docela uklonijo Wilsonovim načrtom. V tem slučaju bi vsa Dalmacija pripadla Jugoslaviji, otoka Vis, Lastva in Reka pa bi tvorili posebno neodvisno državo.

Internat za jugoslovanske dijake v Ameriki. Sarajevo, 19. sept. V Ameriki so osnovali angleški internat za 250 jugoslovanskih dijakov. Ti dijaki bodo dobivali v internatu brezplačno stanovanje in hrano v svrhu študiranja na ameriških učnih zavodih, poleg tega pa za svoje potrebe še tedensko 5 dolarjev. Iz Sarajeva odpotuje 25 dijakov preko Soluna v Ameriko.

Shod bančnih uradnikov. Zagreb, 18. septembra. Danes se je vršila tukaj velika skupščina bančnih uradnikov, na kateri se je imelo dogovoriti, glede odgovora na repesalije in dokumentirati slogo bančnih uradnikov. (Zavodi so namreč zagrozili z odpustom vseh onih, ki se ne bi povrnili takoj v urade.)

Delavstvo solidarno s štrajkujočimi bančnimi uradniki. Zagreb, 18. septembra. V zvezi s stavko bančnih uradnikov in slug je izdalo pokrajinsko delavsko sindikalno veče v Zagrebu proglas na delavstvo in meščanstvo, v katerem s simpatijo pozdravljajo borbo bančnih uradnikov in slug in izjavljajo popolno solidarnost z njihovo organizacijo. Sindikalno veče je pripravljeno stavkujoče podpirati z vsemi sredstvi, ki bi bila potrebna za doseganje polne zmage in osiguranja onega socialnega položaja, ki jim pripada po zakonu in ljudskem pravu. Meščanstvo se istočasno pozivlje v tem proglasu, da dvigne svoje vloge iz denarnih zavodov.

Žrtve D' Annunziijeve komedije. Reka, 18. septembra. Teh dni je bilo ubitih na Reki nekoliko ljudi. Življenje so izgubili tudi trije ardit.

Dobrovoljci proti reškim italijancem. Reka, 18. septembra. Pri podpolkovniku Aksimoviću prijavlja se veliko število prostovoljcev za legijo, ki bi imela osvoboditi Reko.

Naša mirovna delegacija in pogodba z Avstrijo. Beograd, 17. septembra. Jutri na večer se pričakuje prihod Pašića in Trumbića. Dr. Smolaka ne pride, zdi se pa, da pride član naše delegacije Slobodin Jovanović, ki je glede podpisa avstrijske mirovne pogodbe proti Pašiću in Trumbiću ter večini delegacije in zastopa mnenje, da naša država ne bi podpisala miru z Nemško Avstrijo.

Seja opozicijonalcov. Beograd, 18. septembra. Danes predpoldne se je vršila v prostorih parlamenta seja nekaterih opozicijskih skupin, da se posvetujejo o političnem položaju.

Se ena stavka na vidiku. Zagreb, 18. septembra. Tramvajski nameščenci v Zagrebu zahtevajo povišanje plač za 50%. Uprava tramvajskega podjetja je odbila to zahtevo, ker da ni pokrita.

Prometne težkoče. Zagreb, 18. septembra. V torek se je vršila v zagrebški kamori konferenca, na kateri se je razpravljalo o zastankih v tovarnem prometu v Zagrebu. Na tej konferenci so zahtevali delegati južne železnice iz prometnih razlogov, da se carinarna prenese v Maribor. Komora se je odločno protivila tej zahtevi in izjavila, da je zastankov kriva samo nesposobnost carinarjev, sicer pa da bodo težkoče odstranjene, ko se razširi kolodvor in ko se

zgradi skladišče, v katerem bo prostora za osemsto vagonov blaga.

Kriza še vedno ne rešena. Beograd, 18. septembra. »Pravda« piše, da dr. Pavlović ni vspel s svojo mislijo, ker so proti njemu bili radikalci in radikalni klub. Smatra se, da kriza tekom tega tedna še ne bo rešena. Kar se tiče odlaganja podpisa mirovne pogodbe, še ni došlo nikako poročilo iz Pariza, da bi bil rok podaljšan za sedem dni. V političnih krogih se govori, da bodo zavezniki čakali, da se sestane nova vlada.

Beograd, 18. septembra. Govori se, da bo Pašić takoj ob prihodu v Beograd referiral regentu Aleksandru o zunanji situaciji, nato pa da se bo vršila seja šefov posameznih strank zajedno s pariško delegacijo.

Stagnacije v klubih. Beograd, 18. septembra. V klubih se sedaj ne vrše nikake seje. Poslanci se ipak sestajajo na neobvezne razgovore, ali drugače se službeno nič ne dela ter vlada med poslanci vobče velika apatija.

Bandogliev proglas. Bakar, 18. septembra. General Bandoglio je ponovno pozval pobunjene ardite in jim sporočil, da se bodo vsi častniki in vojniki, ki bi se do danes opolnoči ne predali, smatrali kot dezertjerji. D' Annunzio je odgovoril Bandogliju na ta proglas zelo prostaško in s surovim pismom, v katerem generala ostro napada.

Reška komedija se bliža koncu. Bakar, 18. septembra. D' Annunzio in njegovi častniki so izjavili, da ne bodo nikdar ostavili Reke. V svojem govoru pred vojniki in ljudstvom je D' Annunzio izjavil, da pridejo protivniki reške aneksije samo preko njegovega mrtvega telesa v mesto. Ker poteče nocoj rok za predajo častnikov in arditov, obkolijo jutri verne italijanske čete mesto in navalijo na ardite. Pri naših ljudeh vlada velik strah, ker so ostali sedaj brez vsake zaščite in ne znajo, kaj se jim zgodi.

Z Rijeke, Bakar, 18. septembra. Raznašajo se vesti, da je poveljnik karabinjerjev Vadalla s 120—150 karabinjerjev prešel k D' Annunziju. Vojno zapovedništvo je zasiglo ves živčev in naložilo trgovcem, da prijavijo svoje zaloge. Z Reke na Sušak je zabrane vsak izvoz tudi najmanjše količine. Na Reki in na Sušaku bo primanjalo tudi mesa. Zapovednik bojne ladje Dante Allighieri je došel iz Rima, da odplove z ladjo iz reške luke. Arditi so ga aretirali in odgnali na Kantrido. Istotako so prepredčili arditih odhod italijanske torpedovke z Reke. Policijski komisar je izdal proglas na meščanstvo, v katerem se isto pozivlja na mir in red med posameznimi narodnostmi na Reki. V petih minutah so bili proglasi potrgani, zatem pa so izdali člani dobrovoljskega bataljona »Sursum corda« letake, v katerih pozivljajo Hrvate, Madžare, Nemce in — kakor pravijo — »ostale smeti«, da takoj ostavijo italijanska tla, ker sicer jih oni »pometejo«. Člani bataljona »Sursum corda« prihajajo k Hrvatom in drugim narodnostim in jim molijo bombe pred nos, pozivljajo jih, da se podajo pod italijansko trobojnico.

Hrvati zapuščajo Reko. Bakar, 18. septembra. Vsi odlični in poznani Hrvati odšli so z Reke v bližnja primorska mesta, ker se bojijo za svoje življenje.

Bakar, 18. septembra. Sušaški srednješolci, Sokolaji in člani jugoslovanskih sportskih klubov so se zatekli v Krasko, Kraljevo in druga sosedna mesta.

Odhod brigade »Regina«. Bakar, 18. septembra. Brigada »Regina« zapustila je takozvano demarkacijsko črto, a nato so se ardit potegnili na Reko.

Predstavitelji SHS v mednarodni podonavski komisiji. Beograd, 18. septembra. Za predstavitelja kraljevstva SHS v mednarodni podonavski komisiji je imenovan kapitan Janko Wilfan.

Beograd, 18. septembra. Dosedanji šef centralne uprave v trgovskem prometu z inozemstvom dr. Slokar imenovan je za vodjo oddelka za zunanjo trgovsko politiko, a za šefa centralne uprave je imenovan tajnik I. razreda dr. Janko Olip.

Akademija za abiturijentske kurze v Splitu. Beograd, 18. septembra. Ministrstvo trgovine in industrije je podpisalo dekret, s katerim se osnavlja trgovska akademija za abiturijentske kurze v Splitu.

Kongres jugoslovanskih žena. Beograd, 18. septembra. V Beogradu se vrši 21., 22. in 23. t. m. prvi kongres jugoslovanskih žena.

Škof dr. Mahnič. Beograd, 18. septembra. Kakor se javlja iz Rima se vrne škof dr. Mahnič kmalu na Krk.

— O ti presneti telefont! Vprašanje radi zlorabe telefona sicer ni prvovrstno politično vprašanje, ker je pa že »Slovenec« čutil potrebo, da se zaležava v ministru dr. Kramarja, smo povedali zgodbo o njegovem telefoniranju. »Slovenec« na danes

sklusi nekaj izgovorjati s tem, da prikazuje vso stvar čisto drugačno, nego je bila. Temu nasproti in v boljše informacijo »Slovenca« povemo, da je »Slovenec« dopisnik opetovano slorabil telefon in zahteval državne razgovore z dr. Koroščevega telefona in da je opetovano pod prijazno »kabineto« dr. Korošca klical ljubljansko številko 50, to je »Slovenca«. Enkrat je pa ministrstvo za konstitucijo, ki je rabilo uradni razgovor z deželno vlado v Ljubljani, to »Slovenčev« poročanje prekinilo. Mi ponovno trdimo, da se je za poročevanje »Slovenca« zlorabil telefon z državnimi razgovori in smo pripravljene tudi sodnijsko dokazati. Vseled tega se ne spuščamo tu v nikakršna nadaljna pojasnjevanja več. — Nasprotno pa konstatiramo, da ni minister dr. Kramar iz nobenega uradnega telefona klical kakšne zasebne številke v Ljubljani in ravnotako da tudi ni s svojimi zasebnega telefona še nikoli klical Ljubljane, marveč bil od tod poklican. Kdor želi za to dokaz, jih lahko vsak čas uradno dobi na poštinih centralah v Beogradu in v Ljubljani.

Ustanovni občni zbor »Društva jugoslovanskih dobrovoljcev za »Slovenijo« dne 14. septembra t. l. v Ljubljani je sprejel enoglasno sledečo resolucijo: Ministrskemu svetu kraljevstva SHS v Beogradu. Vlada naj podvzame kar najhitreje pri vlastnih korake za vrnitev vseh jugoslovanskih dobrovoljcev, ki se nahajajo v Rusiji in Sibiriji kakor tudi za vrnitev vseh jugoslovanskih vojnič vjetnikov, ki se nahajajo v Rusiji, Italiji, Angliji itd.

Tajniško mesto. Tajništvo JDS, razpisuje mesto stranknega tajnika. Tajnik mora imeti široko izobrazbo in zmisel za javno politično delo. Dobra plača po dogovoru. Prošnje je nasloviti na tajništvo JDS. Narodni dom v Ljubljani.

Mirovna konferenca.

Bolgarske meje. LDU, Pariz, 17. septembra. (DKU. — Brezlično.) Vrhovni svet je v današnji seji končno veljavno ugotovil besedilo bolgarske mirovne pogodbe. Tracijski dobri Grška, Bolgariji pa se zagotovi prosti gospodarski promet do Egejskega morja, pod pogoji, ki se bodo določili pozneje.

Reka. LDU, Lyon, 17. septembra. (DKU. — Brezlično.) Vrhovni svet je včeraj nameraval kakor hitro mogoče končno veljavno rešiti reško vprašanje, da prepreči nadaljnje ne-ljubne dogodke. Ker pa amerikanski delegati še niso prejeli iz Washingtona navodil, se je moralo to vprašanje zopet odgoditi.

Sokolstvo.

Sokol v Šiški naznanja svojim članom, da se zbira društvo v nedeljo popoldne ob 1. uri na dvorišču pred telovadnico (Citalnico). Točno ob polu 2. uri odkoraka k sprevedu na skupno zbirališče vseh društev. — Članice in naraščaji se spreveda ne udeležijo.

Mariborski Sokol priredi v nedeljo 21. t. m. veliko veselico združeno z javnim nastopom v Studencih pri Mariboru na vrtu otroškega vrtca. Začetek ob 3. (15.) popoldne. Vabijo se vsa sokolska društva, da obiščejo bratsko društvo!

Sokol v Trebnjem priredi dne 21. t. m. popoldanski pešizlet v Vel. Loko pri Trebnjem z javno telovadbo Sokolov in naraščaja na prostem. Po telovadbi prosta zabava s petjem mešanega zbora trebanjskega Sokola. Začetek ob 3. (15.) uri popoldne. K obilni udeležbi vabijo vabijo odbor.

Tabor Sokolstva se vrši v nedeljo, 21. t. m. ob 2. uri popoldne pred Mestnim domom v Ljubljani. Razmere, katere so zavladale v naši državi, vedno večji pritisk sovražnikov in pa način, kako se hoče našo državo potisniti v državo druge ali tretje vrste, nas sili, da odločno protestiramo proti vsem tem nakanam. Pri tem protestu mora biti narod edin. Pozivljamo vse brate in sestre, da se tega tabora udeležijo v kar največjem številu.

Sokolstvo narodnim žrtvam 20. septembra 1908. Deputacija Slov. Sok. Zveze se poda jutri ob 10. popoldne na pokopališče k grobu narodnih žrtv. Pozivljamo vse brate in sestre, da se po možnosti priključijo deputaciji. Zbirališče ob pol 10. popoldne pred Narodnim domom.

Sokolski dan v Ljubljani dne 21. t. m. Vse brate in sestre ljubljanskih in ostalih društev, ki pridejo dopoldne v Ljubljano, ki ne telovadijo, prosimo, da se zglase v nedeljo ob 8. uri dopoldne v svojih društvenih prostorih, ozir. v Narodnem domu, kjer dobe potrebna navodila. Bratska društva pozivljamo ponovno, da se udeležijo prireditve v kar največjem številu. Vožnja na progi južne železnice polovična, za državno še nismo dobili rešitve in veljalo navo-

dila, ki smo jih razposlali društvom ob progi drž. železnice.

Predsedstvo Slov. Sok. Zveze. Ljubljanski Sokol. Pozivljamo vse brate in sestre, ki hočejo sodelovati pri prireditvi Slov. Sok. Zveze 21. t. m. da se zberejo v nedeljo ob 8. uri dopoldne v Narodnem domu I. nadstropje. Popoldne se zbiramo pred Mestnim domom.

Pripravljalni odbor za žensko sokolsko organizacijo ima jutri v soboto ob 6. uri popoldne sejo v odbo-rovi sobi ljubljanskega Sokola. Seje se udeležijo tudi zastopnica srpskega Sokolstva sestra Kovačevićeva. — Udeležite se polnoštevilo.

Sokolski dan v Semiču. Dne 7. t. m. je priredil Sokol v Semiču javno telovadbo. To je bil prvi polet Belokranjskega Sokola v vinorodni Semiči. Že z narodnimi zastavami okrašeni kolodvor v Semiču te je spominjal, da se godi ta dan tam nekaj lepega. Pa tudi vsi glavni dohodci v Semiču so bili okrašeni z mlaji in slavaloki lepega Sokolskega besedila. Semič sam bil je pa praznično okrašen z zelenjem in trobojnicami. — Ob prihodu opoldanskih vlakov pričakoval je semiški Sokol brate in goste na kolodvoru. Od tam so korakali Sokoli na čelu jim jezdni odsek v Semiči, kjer je pozdravil Semiškega Sokola starosta Ogulin došle brate in goste. Iz njegovega govora je zvenela organizatorična samozvest in povzbuda ter klic na neumorno delo v Sokolskih vrstah. — Ob 3. uri se je pričela javna telovadba. Do 80 članov Belokranjskega Sokola je proizvajalo lepe proste vaje. Tem je sledila telovadba na orodju. Videlo se je, da je med Belokranjskim Sokolom mnogo prvovrstnih telovadcev. Po telovadbi se je razvila prosta zabava ob zvokih meščanske godbe iz Metlike. Za dobro in točno postrežbo, ter da je bila ista tako popolna so skrbele pred vsem sestre: Ogulinova, Judničeva, Lahova, Barteljnova, Prešernova, Plutova, Severjeva, Ulčakrieva, Malnaričeva, Vidmarjeva, Starihova, Fuhsova, Hönigsmanova, sploh vse članice ondotnega Sokola. Med odmorji godbe je zapel lepe narodne pesmi pevski zbor iz Toplice. — Da je pa vsa prireditev tako lepo izpadla pa gre zahvala pred vsem bratu Severju ter članom Semiškega Sokola. — Le tako naprej bratje Sokoli! »Keli gorjupa je za nami, pred nami pa solnce svobode«. — Tvoj nastop Semiški Sokol nam je pa pokazal, da je za Sokola razumevanje tudi med priprostim kmetijskim ljudstvom. Ključemo ti s sorojakom Ganglom »Sokol je vstal in živi! Zdravo!

Kultura.

Repertoar Narodnega gledališča v Ljubljani. Drama: 20. septembra sobota Dnevi našega življenja. Abonement C. 21. septembra nedelja ob 3. uri Snegulčica in Škratje. Izven abonemet. 21. septembra nedelja zvečer Dnevi našega življenja. Izven abonemet. 22. septembra ponedeljek. Zaprt. 23. septembra torek Dnevi našega življenja. Abonement A. 24. septembra sreda Favna. Abonement C. — Opera: 20. septembra sobota Pikova dama. Abonement B. 21. septembra nedelja Postillon iz Lonjumeau. Izven abonemet. 22. septembra ponedeljek. Zaprt. 23. septembra torek Pikova dama. Abonement D. 24. septembra sreda Madame Butterfly. Abonement B.

Iz pisarne dramskega gledališča. V soboto, 20. septembra igra v »Dnevih našega življenja« vloga Evdokije Antonovna ga. Rogozova in ne kot je pomotoma na lepakih ga. Pavlinova.

Glasbena Matjca. Koncert, v katerem nastopi slovenski virtuos g. Ciril Ličar, se vrši v soboto dne 20. t. m. v uniojski dvorani. G. Ličar je lani spremljal mojstra Kociana in kot spremljevalec in solist vzbudil občudovanje svoje mojstrske igre. Sedaj nastopi prvič kot solist pri nas s prav velikim pianističnim sporedom. Izvajal bo: nizozemskega mojstra Cezaria Franka Preludij Koral in Fuga; iz češke moderne literature: Vitešlava Novaka Dve Eklogi št. 1. in 4., slednja ima naslov: »V narodnem tonu«. Dalje Dvorakov Bacchana, znameniti Chopinov Scherzo v B-molu in Lisztovo grandiozno Tarantello pod naslovom »Venezia e Napoli«.

Repriza »Pikove dame« je vsled nepazljivosti zbora precej zastopala za premiero. Menda se je zbor po srečno prestani običajni skrbi in nesigurnosti za prvo predstavo iz same prežnostnosti počutil prevarnega pred netočnim vpadanjem. Kakor je lepo in hvalevredno, da zbor čim živahnjeje agira v igri, mu vendar priporočam, naj ne pozabi na dirigenta in vsaj v kritičnih položajih pogleda na taktirko. Splošnega dobrega vtisa pa tudi ti nedostatki niso pokvarili in se je celo mala nesreča v zadnjem dejanju lahko prezrla. — Solisti so pa dobro peli. Omenjam v prvi vrsti gđ. Richterjevo, ki zmagala s svo-

jim neutrudljivim glasom vsako najobširnejšo partijo z lahkoto. Vloga Lize zahteva že zaradi obsebnosti in pogoste, zaporedno visoke lege pevko najboljših kvalitiet, in to imamo v gđ. Richterjevi. Njen glas ima v srednji moči nekaj instrumentalnega značaja in poje kakor dobro igrana violina — Pikovo damo stare grofiče kreira gđ. Medvedova. Do najmanjšega detajla skrbno preštudirano partijo, glasovno v igri in maski (opozarjam na krasen kostum) vzorno. — Gosp. Vuršerju štejem v posebno zaslug, da je pel že pri prvem nastopu duetno sceno z Lizo v zadnjem dejanju slovensko, ker je duet komponiran mestoma v skoro strogem kanonu in ponavlja tenor za sopranom celo iste besede. G. Vuršer je pokazal s tem svoj dober okus.

Gospodarstvo.

4% državni boni so proti povračilu začasnim potrdilstrankam pri Slovenski eskomptni banki na razpolago.

Koliko smo dobili soli in petroleja? V »Službenih Novinah« čitamo: Uprava državnih monopolov je naročila soli iz Aleksandrije 65.000 ton, a prejela je v Solumu 11.000 ton; iz Angleške 6000 ton, a prejela je v Špilju 1000 ton; iz Rumunije 2000 ton, a prejela v Pančevu 500 ton; iz Nemčije 190.000 ton, a prejela v Špilju 500 ton, v celem je torej naročila soli 263.000 ton, dobila pa jih je samo 13.000. Petroleja je naročila iz Amerike 600.000 kanglejic to je 18 milijonov kilogramov. Vse ta petroleja je tudi dobila in ga porazdelila tako-le: Zemaljski vladi v Zagrebu 100.000 kanglejic to je 3 milijone kilogramov; deželni vladi v Ljubljani 100.000 kanglejic t. j. 3 milijone kilogramov, zemaljski vladi v Sarajevu 50.000 kanglejic ali 1 milijon kil., zemaljski vladi v Splitu 40.000 kanglejic ali 1 milijon 200.000 kilogramov in zemaljski vladi na Cetinju 11.000 kanglejic ali 330.000 kilogramov, torej skupaj 301.000 kanglejic ali 9.030.000 kg. Ostanek 299.000 kanglejic se porazdeli na Srbijo, Bačko, Banat in Baranjo.

Izpred sodišča.

Porotne razprave se prično pri deželnem sodišču v Ljubljani v ponedeljek, dne 22. septembra 1919. Doslej so odnele sledeče razprave: V ponedeljek, dne 22. septembra: Miloš Slemenšek zaradi hudodelstva posiljenja in Rudolfa Cerar zaradi hudodelstva goljufije; v torek, dne 23. septembra: Leopold Seidl zaradi hudodelstva umora in zaradi hudodelstva posiljenja; v sredo, dne 24. septembra: Josip Solar in dva tovariša zaradi hudodelstva tatvine in pa Josip Sušteršič in trije tovariši zaradi hudodelstva tatvine; v četrtek, dne 25. septembra: Franc Schilling in en tovariš zaradi hudodelstva tatvine in pa Alfonz Kernc in pa eden tovariš zaradi hudodelstva tatvine; v petek, dne 26. septembra: Janez Kopitar zaradi hudodelstva tatvine in pa France Kralj zaradi hudodelstva goljufije; v soboto, dne 27. septembra: Svetozar Janič zaradi hudodelstva umora in slednjič v ponedeljek, dne 29. septembra: Karl Lavtar in trije tovariši zaradi hudodelstva goljufije. Najmanj ena porotna razprava se odredi kasneje.

Izpred novomeške porote. Dne 16. t. m. se je zagovarjal kot prvi pred novomeške porote Albin Fric. Kradel je od 6. novembra 1918 do konca maja t. l. po celem Dolenjskem in deloma tudi po Štajerskem vse, kar mu je prišlo pod roko. Bil je vojaški begunec in se je skrival pred orožniki. Kradel je vedno v družbi vojaškega ubežnika Janeza Štrukelja, ki bo pa dobil plačilo za svoje neštevilne tatvine pri vojaškem sodišču. Koncem maja t. l. je šel krast Fric brez Štrukelja na svojo pest. Zato se je po oborožil z nabasanim revolverjem. Pri tej priliki ga je zagrabila železna roka pravice. Fric prizna prav vse tatvine, ki presegajo, če tudi so cenjeni ukradeni predmeti zelo nizko, ogromno svoto 13.000 K. Zagovarja se, da je bil vojaški begunec in je bil lačen ter je bil zato prisiljen krasti. Porotniki so ta zagovor pravilno ocenili tako, da bi ravno njemu ne bilo potreba krasti, ker bi dobival pri vojakih hrano, če bi se bil odzval svoji dolžnosti. Potrdili so soglasno vseh 7 vprašani in je obsodil sodni dvor Frica na štiri leta težke ječe, primerno obložene s trdimi ležišči. Fant se bo premislil, če se bo pritožil ali ne. — Popoldne so prišli na vrsto Muc Anton, Palčič Anton, Tome Jože in Muc Alojzij, vsi iz Primosteka v Belokrajinu. Muc Anton in Palčič sta ukradla namreč ponoči na 1. junija t. l. iz mlina Antona Božiča na Bregu dva dolga in 5 kratkih transmisijskih jermenov v vrednosti nad 5000 K. Prodala sta jih v Karlovcu in zahumpala precej boni

skupiček. — Ponoči na 10. julija t. l. sta nagovorila omenjena dva še Jožeta Tomca, da je šel z njima v Križevsko vas, kjer so ukradli Antonu Lovšinu par volov, vrednih nad 8000 kron. Hoteli so jih gnati v Karlovec in tam prodati. Ko so pa hoteli čez Kolpo, so tam na nekem travniku še kosili kosci. Zbali so se jih, pustili vola na travniku in pobegnili. — Teden dni pozneje, torej v noči na 17. julija sta pa šla Anton Muc, Jože Tome in Alojzij Muc v Radoviče in ukradli Mariji Slanc iz hleva par volov v vrednosti nad 5000 K in so jih gnali v Karlovec, kjer je bil 17. julija semenj. Gnala sta vola Tome in Lojze Muc, dočim je Anton Muc pazil, če je ozračje čisto. V Karlovcu so prodali vola po 7 K 50 v na živo vago in dobili 1000 K are. Med tem se je pripeljal z vlakom Tone Muc, ki je obvestil oba, da sta prišla z vlakom tudi metliški orožnik in obradnena Marija Slanc. Brž so dali kupcu aro nazaj, pustili vola in pobegnili. Težko bi jih bili dobili, če bi ne bil Tome tako nepreviden. Kupec je zahteval namreč živinski potni list, ki ga seveda niso imeli. Zato je dal Tome svojo vojaško odsvolnico. To je pokazal kupec orožnikom, ki so kmalu iztaknili Tomca. Ta pa je izdal, potem vse svoje pajdase. Vsi štirje obtoženci priznavajo vse tri tatvine odkritosrečno. Porotniki so spoznali za krive glede tatvine transmisijskih jermenov, glede tatvine volov Antona Lovšina so pa zanimali glavno vprašanje. Končno so potrdili, da sta ukradla Anton Muc in Jože Tome Mariji Slanc par volov, glede Alojzija Muc pa vprašanje soglasno zanikali. Sodni dvor je nato oprostil Alojzija Muc, Antonu Muc je prisodil dve in pol leta, Palčiču 18 mesecev, Tomcu pa 15 mesecev težke ječe, poostrene vsake tri mesece z enim trdim ležiščem. — Predsedoval je sodnemu dvoru dež. sodnije svetnik dr. Förster, votanta sta bila sodna svetnika Kovač in dr. Dolenc, obtožbo je zastopal drž. pravnik dr. Kreinžar, zagovarjal pa je dr. Vasič. M. G.

Izpred novomeške porote. Ivan Teropčič iz Pahe je nevaren in drven tat. Star je 32 let, pa je že bil mnogokrat kaznovan, tudi zaradi tatvine že štirikrat. Od vojakov je pobegnil in bil od vojaškega sodišča kaznovan radi dezertacije na 4 mesece ječe. Ko je pobegnil domov, se je preživljal le s tatvinami in goljufijami. Najprej je ukradel dne 5. februarja enega konja, ki ga je gnal ponoči proti Mokronogu. Na poti sta ga srečala dva možakarja, ki sta ga vprašala od kod ima konja. Rekel je, da ga je kupil od župana na Trebelnem. Moža sta pa poznala konja. Zato sta mu konja odvzela. Teropčiča pa gnala k orožnikom. Priznal je tatvino in rekel, da bo kradel še naprej, dokler ga ne bodo ustrelili. Dne 23. februarja t. l. je ukradel ponoči iz hleva Alojzija Kocijana iz Gor. Lakence konja in ga hotel gnati na Hrvaško. Srečala sta ga dva orožnika, ki ga osebno nista poznala. Ko pa je povedal Teropčič svoje ime, so takoj vedeli, da imajo opravka s tatom, saj je znan Teropčič širom Kranjske kot tat. Odvzeli so mu konja in njega ovdali. — Dne 1. junija t. l. je ukradel na Kronovem Francetu Antončiču iz hleva eno telico in jo razpečal. — Dne 28. junija t. l. pa je ukradel Jožetu Križaju s Klinovika enega konja, ki mu ga je odpeljal ponoči iz hleva in ga prodal za 1500 K. Vrednost vseh ukradenih konj in telice znaša 6200 K, vredna pa je bila vzeta žival še več. Saj prizna Teropčič, da bi bil dobil lahko na Hrvaškem za tistega konja, ki ga je prodal za 1500 K, najmanj 3000 kron. — Popisan je Teropčič od občine skrajno slabo. — Teropčič cinično priznava vsa dejanja, kesanja ne kaže nobenega. Zagotavlja pa porotnike, da ga po prestani kazni Novo mesto ne bo videlo več. Porotniki so potrdili vprašanja glede vseh tatvin in dodatno vprašanje, da znaša vrednost ukradenih živali več nego 4000 K. Sodni dvor je prisodil Teropčiču sedem let težke ječe, poostrene vsak četrlet z 1 trdim ležiščem in v povračilo škode za ukradeno žival. Teropčič je sprejel sodbo povsem mirno in je izjavil, da ne mara nobene milosti ter pristavi: »Kar sem dobil, sem dobil.« — Za danes napovedana druga porotna obravnava proti Jerneju Soškotu in Antonu Tomcu zaradi hudodelstva uboja je bila zaradi nepričakovanih zaprek preložena. Sodnemu dvoru je predsedoval svetnik Kozina, votanta sta bila sodna svetnika dr. Lavrenčič in Kovač.

Mater zadavila. Danes se je raznesla po Novem mestu vest, da so prignali orožniki v sodnijske zapore neko dekle iz mokronoškega okraja, ker je zadavila lastno mater. Baje je rekla, da je mater toliko časa tiščala za vrat, da je »hudič« gavznil. Dekle je baje v Martini družbi.

Vzrok in posledica. Gozdni čuvaj France Bobnar je naznanil Antona Progarja iz Jablane, da je pasel po gozdu živino. Plačati je moral kazen in stroške. To ga je tako razsrdilo, da je rekel dne 15. avgusta, ko je dobil opomin od odvetnika, da bo že nekaj naredil, da se bo čuvaj kešal, ker ga je naznanil. Ravno to noč pa je bilo Bobnarju tik pri tleh porazanega okoli sto količev fižola tako, da ima Bobnar okoli 200 K škode. Zadevo ima v rokah sodnija, ki bo presojala o vzrokih in posledicah.

Dnevne vesti.

Danes jutraj ob pol 4. uri so z orientespresom pasirali Ljubljano naši pariški delegati gg. minister za zunanje zadeve dr. Ante Trumbić, Nikola Pašić, dr. Josip Smolčić, dr. Otokar Rybář in tajnik delegacije dr. Bogomil Vošnjak. Delegati so vožnjo dobro prebili. V razgovoru so se med drugim izrazili, da je glavni smoter njihovega potovanja, da se čimprej odloči vprašanje podpisa pogodbe z Avstrijo.

Dijak - abiturient, ki bi hotel iti v Ameriko študirati poljedelsko visoko šolo, naj se zgleda pri gosp. dr. Milku Brezjavcu, narodnem poslancu, Spodnja Siska, Zornanova ulica, najkasneje do nedelje ob 9. dopoldne. Seboj naj prinese maturitetno spričevalo. V Ameriki mu je zagotovljeno brezplačno stanovanje, hrana, obleka, perilo in druge potrebščine. Tudi vožnja je zastoni. Študij traja štiri leta. Angleščine sedaj še ni treba znati.

Imenovanja. Beograd, 18. sept. Njegovo Visočanstvo Prestolonaslednik Aleksander imenoval je: ministerjalnega svetnika dr. Janka Babnika, dodeljenega poverjenstvu za pravosodje v Ljubljani za dvornega svetnika, priznavši mu dosedanje prejemke IV. čin. razreda in ostavivši ga na njegovem sedanjem službenem mestu; začasnega predsednika viš. dež. sodišča v Ljubljani v IV. čin. razr. Ivana Kavčiča za predsednika tega sodišča v IV. čin. razredu; začasnega podpredsednika viš. dež. sodišča v Ljubljani dr. Antona Regino za podpredsednika tega sodišča v V. čin. razredu; začasnega predsednika dež. sodišča v Ljubljani dr. Ant. Pa. peža za predsednika tega sodišča v V. čin. razredu; začasnega podpredsednika dež. sodišča v Ljubljani Frana Regallija za podpredsednika tega sodišča v VI. čin. razredu, priznavši mu izjemno osebno pokojnino, vstevši doklado letnih 1000 K; viš. dež. sod. svetnika okrožnega sodišča v Mariboru Tomaža Cančarja za dvornega svetnika in predsednika tega okrožnega sodišča v V. čin. razredu; začasnega predsednika okrožnega sodišča v Celju dr. Josipa Kotnika za predsednika tega okrožnega sodišča v VI. čin. razredu; začasnega predsednika okrožnega sodišča v Novem mestu Josipa Zmavca za predsednika tega sodišča v VI. čin. razredu; pri viš. dež. sodišču v Ljubljani v VI. čin. razredu; pri dež. sodišču v Ljubljani v VI. čin. razredu; viš. dež. sod. svetnika Frana Milčinskkega, dvornega tajnika dr. Gojmirja Kreka ter dež. sod. svetnika dr. Antona Skumovića, Henrika Lasija in Rudolfa Sterleta. Za viš. dež. sod. svetnika v VI. čin. razredu pri sodnih stolih I. stopnje v Ljubljani: začasnega viš. dež. sod. svetnika Frana Vederjaka v Ljubljani, začasnega viš. dež. sod. svetnika Aleksandra Ravnikarja v Mariboru in dež. sod. svetnika dr. Karla Kočevčarja v Mariboru. V Celju: začasnega viš. dež. sod. svetnika dr. Fridrika Bračiča in dež. sod. svetnika in predstojnika v Sevnici Alojzija Seljškarija; dež. sod. svetnika Antona Furlana v Novem mestu; za prve državne pravdnike v VI. čin. razr. začasnega prvega drž. pravdnika v Ljubljani v VI. čin. razredu Božidarja Bežka za Ljubljano; začasnega viš. dež. sod. svetnika dr. Antona Kremžarja za Novo mesto; sodnikom in državnim pravdnikom starejšim od imenovanjih, ki samo radi tega niso napredovali, ker so v zasledenih krajih, se pridržijo čin. Sodnemu svetniku Franu Peterlinu, predstojniku okrajnega sodišča v Kranjski gori, sod svetniku Alojziju Žebretu v Ljubljani je podeljen naslov in značaj viš. dež. sod. svetnika.

Dijaški transport na Dunaj se bo pridružil praškemu (29. t. m.). Kdor se ga hoče udeležiti, naj se javi na naslov: gđc. A. Schiffer, Ljubljana, Kongresni trg 6 (do 21. t. m.).

Skupščina vseh akademikov-begunccev, ki stanujejo v Ljubljani ali na deželi, se vrstijo jutri, v soboto dne 20. t. m. po ustanovnem občnem zboru jugoslovanskega akademskega podpornega društva v Ljubljani in državnih obrtnih šolj Akademiki iz Primorske, Istre, Dalmacije, Koroške, udeležite se polnoštevilno! — Pripravljali odbor.

Univerzitetni svet. Zbor prvih imenovanih profesorjev univerze v Ljubljani se je v smislu zakona dne 18. septembra konstituiral tako - le: predsednik gosp. prof. Plemelj Josip, predsednikov namestnik gosp. Zupančič Rihard, poslovodja gosp. prof. Ramovš Franc. Prostori univerzitetnega sveta se nahajajo začasno v deželnem dvorcu I. nadstropja.

V pojasnilo. »Slov. Narod« štev. 209 od 7. t. m. piše, da so dobili slovenski begunci v Zagrebu od slov. vlade mesečno podporo, ker se je akademski dom razšel. To ni točno. Razšel se je le slovenski akademski dom, begunci pa so sedaj vsi na hrani in na stanovanju v »Jugoslovanskem akad. domu«, katerega urejuje »Jug. akad. menza« v Zagrebu. Podpora jim je seveda potrebna, ker ne podeljuje sedanjih dom nikakih podpor, kakor je moglo storiti to prejšnje »Društvo akademski dom« nekoliko časa iz vladnega fonda.

Internat »Mladike«. Kakor se nam poroča, je izključeno, da bi se mogel internat »Mladike« otvoriti že s pričetkom šolskega leta. Starši naj se torej ne zanašajo ter naj poiščejo svojim otrokom primerna stanovanja.

Opozorjamo še enkrat vse one akademike, ki mislijo študirati letos na ljubljanski univerzi, na ustavnih občnih zbor »Jugoslov. akad. podpornega društva« v Ljubljani, ki se ima po zaključkih beogradskega kongresa stanovskih organizacij konstituirati z vsemi sekcijami. Občni zbor se vrši v soboto 20. t. m. ob 16. uri v državni obrtni šoli, II. nadstropje, levo.

Iz višjega šolskega sveta. V IV. redni seji višjega šolskega sveta dne 12. in 13. septembra je bil sprejet načrt navedbe o javni kvalifikaciji učitelstva na javnih ljudskih in meščanskih šolah v Sloveniji. Sklenilo se je ustanoviti meščansko šolo v Ljutomeru ter preustrojiti stopnjerna gimnazijo v Kranju v realno gimnazijo. Odale so se službe ravnateljev in ravnateljic ter strokovnih učiteljev in učiteljic za meščanske šole, nadalje več služb nadučiteljev in učiteljic. Odobrilo se je službeno premeščenje nekaterih učiteljev. Poverjenstvu za uk in bogocastje so se stavili predlogi za zasedenje stalnih učnih mest na srednjih šolah in učiteljskih šolah. Odobrilo se je razširjenje raznih ljudskih šol. Vodstvu zasebne osemrazredne ljudske šole na Lichtenurničnem zavodu v Ljubljani se je dovolil preustroj šole v petrazredno ljudsko šolo in trirazredno meščansko šolo. Sistemizirala in zasedla so se učna mesta za ženska ročna dela. Nekateri učitelji so se uradoma ali na prošnjo vpokojili. — Sklenilo se je, da se voditelj ljudskih šol, ki imajo osem ali več razredov (vzporednic) oprostijo od razrednega pouka. Končno so se rešile nekatere stanovske zadeve srednješolskih oziroma ljudskošolskih učiteljev.

50letnico mature obhajali so v Središču dne 8. septembra 1919 pri tovarišu Josipu Sinko, županu starosti, Slavko Flis, učitelj v p. in starosta Sokola v Škofji Loki, Janko Robič, ravnatelj v Ljutomeru, Franjo Jurkovič, ravnatelj v p. Šmarje pri Jelšah, Evarist Valenko, učit. v p. Knittelfeld, in Simon Srahotnik, učitelj v p. Gamitz, izmed 14 maturantov, ki so maturirali v Mariboru dne 28. julija 1869. Redko slavje! Cestitamo!

Vsi jugoslovanski dobrovoljci iz Rusije, Amerike, Italije itd. naj pošljajo odsele vse svoje dobičke samo na naslov: tehnik Vladimir Svetičič, t. č. tajnik »Društva jugoslov. dobrovoljcev za Slovenijo«, Ljubljana, Spodnja Siska 181. — Kdor se še ni javil pri Brambnemu odseku dravske divizije za zemljišče, naj pošlje nemudoma gori imenovane mu svoj naslov.

Vprašanje drobiža v Ljubljani. Po starem receptu so ljudje v vojni skrivali najprej zlato, potem srebro in končno drobiž iz bakra in niklja. To odtegotanje novca živemu prometu in pa okolnost, da so Lah potegnili velike vsote našega malega novca k sebi, je vodilo do občutnega pomanjkanja drobiža v prometu. Kot surogat za trd novce smo med vojno že dobili papirne krole po 1 krono, po vojni so se pa uvedle znamenke za pisma. Pisemske znamenke so slab surugat za trd drobiž. Premajhne so, neupravnost, ovirajo hitro menjanje zlasti na tramvaju in na trgu, pa tudi neestetične so in najboljše prevodniki nesnage Obrabljivost je velika, ker so lepljene, so raz higijensko stališče nepriporočljive. V tej zadevi si pomagajo velike občine s posebnim občinskim drobižem iz močnejšega papirja. V Gradcu imajo svoj papirni drobiž po 10 in 20 vin, ki se je hitro uživel. Priproste izvedbe je, dočim je v Zagrebu pravilno izdelan s sliko mesta. Za zbiralce posebno vabljiv. Ljubljanski župan že tudi premišlja to vprašanje, ker z neokusnimi markami res ni prava. Papirnat drobiž, če ga občina izdaja, je namenjen lokalnemu prometu. Občina založi svoto denarja, ki krije izdano množino občinskega drobiža. Za njo so to bont ali obveznice, s katerimi se izreka za dolžno, da v teku gotovega časa zamena svoje papirne bone za resničen (trd) novce. Promet volino sprejema tak drobiž, varnost je tu, krožeče vsote so majhne, listki gredo od roke do roke. Prebivalstvu je ustreženo. Občina pri tem tudi dobro vozi, ne tvega pravzaprav nič, narobe, obeta se ji ugoden zaključek, kajti velik del izdane drobiža se ne predloži več v plačilo. Izgine v rokah zbiralcev, razneso ga triči, tudi se potegnejo in zavzamejo.

vsled obrabe. Tiskarsko - tehnično ni težav, glavna stvar je priročna oblika in dovolj močan papir. — W-r.

Velikanska kad in računstvo. »Slovenski Narod« z dne 18. t. m. je, kakor drugi listi, objavil notico o velikanski kadi, ki se menda gradi v Tacnu. Nesmisel v tej notici je to, ker se trdi, da bi se rabilo za izpraznitev te kadi — pri oddati 1 liter na sekundo — nekaj nad 20 dni! Natančno računano, bi se rabilo ravno 48 ur, 58 minut in 20 sekund (= 176.300 sekund litrov). Pomota znaša torej »malenkost« 18 dni. — Računar. — (NB. Če bi se odtakala voda pri 10 ceveh, bi bilo treba čakati samo 4 ure, 53 minut in 50 sekund, ne pa 2 dni!)

Poročil se je dne 3. septembra na Humu pri Ormožu gosp. Franc Kropivšek, ing. agron., bodoči učitelj na kmetijski šoli v St. Jurju na južni železnici, z gđc. Reziklo Trstenjakovo iz vrlo narodne rodbine Krčevine - Brebrovnik. Bilo srečno!

Poročil se je gospod Anton Kajfež, okrajni sodnik v Ljubljani, z gospo Olgo Petsche-tovo, posestnico iz Starega trga. Bilo srečno!

Zvišanje žel. tarifov v Avstriji. Z Dunaja poročajo, da namerava avstrijska vlada znatno zvišati vse železniške tarife.

Klub slovenskih naprednih akademikov v Celju sklicuje izvanredni občni zbor v ponedeljek dne 22. septembra ob 9. uri dopoldne v društvene prostore. Dnevni red: 1. Pozdrav in poročilo predsednika. 2. Poročilo odbora. 3. Volitve. 4. Služnost. — Vsi člani kluba in starejšine se vabijo da se občnega zbora gotovo udeležijo.

Kino Ideal si je nabavil za današnji novi spored krasen film v šestih delih »Rabljeva hčr« ali »Rdeča Hana«. Snov je povzeta po lepi nemški legendi o korenju lečenem (Alraune), ki ima to čudovito moč, da njega posestniku izpolni vsako željo, obenem mu pa izpolnjuje te želje donaja gotovo pogubo. Vpriporila sta to legendo Karl Fröhlich in S. Tatzelt, glavni predstavitelja pa so: Gustav Adolf, Semmler A., Hilda Wolter in Josip Klein. — Predstave kot po navadi, ob 4., pol 6., 7. in pol 9. zvečer. Ni za mladino. Danes zadnjič zanimiv detektivski film »Podgana«. — Kino Ideal.

Poizvedbe.

Amalija Sulič in Terezija Vidmar iz Gradišča pri Gorji na Primorskem iščemo Jožeta Vidmar in njegovo sestro, ki se nahajata v Novem Jorku v Ameriki. Moja družina in mati se nahajamo kot begunci tukaj pod tem naslovom: Amalija Sulič, pošta Ig - Studenec, vas Staje št. 16, pri Ljubljani, Jugoslavija. Kdor bi vedel kaj o njih, prosim, naj jim sporoči na ta naslov.

Velike Lašče. Ukraden je bil iz vagona vojaški nahrbtnik z usnenimi naramnicami. V njem je bilo 12 kosov sukanca, črnega, z znakom »pasja glava«, 12 kosov belega sukanca z znakom »veriga«, 5 škatej »Otomani« - papirčkov, vsaka vredna 46 kron, 10 karnadov preje (drete) št. 6, 6 karnadov petih cvekov z znakom »S« in gladke. To je ukradel neki možki, ki je dne 15. septembra t. l. prišel z večernim vlakom iz Ljubljane ter izstopil v Velikih Laščah. Postave je serdnje. Kdor bi slučajno kaj videl ali slutil, naj blagovolji sporočiti orožništvu v Vel. Laščah proti nagradi.

Našla se je večeraj v mestu manjša svota denarja. Dobi se v Gradaški ulici št. 8/1, desno, med 2. in 3. uro popold.

Pelerina se je zgubila ali je bila vzeta z voza 17. t. m. od Siske do Medvoda. Pelerina je bila velika s kapucem in temno sijave barve. Pred nakupom se svari. Pošten najditelj naj jo odda proti dobri nagradi na Anderwald (Colnar), Kranj.

Kdo vé povedati, kje se nahaja ali je sploh še živ Franc Suštar, infanterist bivšega lovškega polka št. 7, 28. inf. trenske div. komande, star 36 let, rojen v Ljubljani. Zadnjič se je oglasil iz Galicije 10. oktobra 1914. Kdor bi kaj vedel, blagovolji sporočiti na: Helena Suštar, Selo št. 44, pri Ljubljani, pošta Moste.

Zgubila so se dne 11. t. m. izpričevala v rujavem zavrtku v Selenburgovi, oziroma Prešernovi ulici in Sv. Petra cesti do Franciškanskega mostu. Pošten najditelj se vlijudno naproša, da jih odda v uredništvu »Slov. Naroda«.

V četrtek, 4. septembra, je pustila neka gospodična v vlaku 35 a v vagonu II. razreda zavitek not. Vljudo se prositi, ki je note našel, da jih pošlje gđc. Elj. Eisel, poštni oficijantini v Celju, ali pa jih odda v upravništvu tega lista.

Izdajatelj in odgovorni urednik: Valentin Kopitar.
Lastnina in tisk »Narodne tiskarne«.

Osrednje društvo natakarijev ter hotelskih, gostilniških in kavarniških uslužbencev v Ljubljani priredi v soboto, dne 20. septembra ob 7/20. uri v vseh prostorih Narodnega doma svojo veselico. Svirala bo vojaška godba pod osebnim vodstvom kapelnika gosp. dr. Cerina. Spored je zelo zanimiv ter nudi p. n. občinstvu mnogo zabave in smeha. Ob 23. uri se prične ples. K množični udeležbi vabi odbor.

Lepo žensko in moško kolo se proda.
Polize se Poljanski nasip 22. 9298

Amerikanski pisalni stroj se proda.
M. Ark, Jurčičev trg 3/II vrata 3. 9298

English lessons Miss Farler will give lessons in Oktober Dunajska cesta 25. 9299

Proda se dobro ohranjena velika kre- denca. Sv. Petra cesta 2, II. nadst., vrata 8. 9289

Proda ali v njem se da 1 salon-klavir, pianino in harmonij. Več pove uprav. Slov. Naroda. 9287

Kompleten inventar za kevarno in elektr. glasovir naprodaj. Breznik in drag Celje. 9319

Gospodično, zmožno slovenske in nemščine, sprejme k otrokom U. M. dr. Adolf Falta, Ljutomer

Soba z vso oskrbo se išče za 2 dijakinji (10 in 13 let) pri boljših ljudeh. Premogokop, Poljane. 9300

Išče se likarica, ki bi vzela perilo za likanje na dom. Polize se pri g. Tomažič, Sv. Petra cesta 2/II. 9288

Išče se soba s hrano za dve dijakinji iz dobre rodbine. Cenjene ponudbe pod „Visokoška 74“ poste restantane Toplice-Strazha, Dolenjsko. 9283

Knjigoveški vajenec se takoj sprejme. Več se izve Florijanska ulica 14. 9090

Profesor išče sobo z električno razsvetljavo. Ponudbe pod „V. K. 9236“ na upravništvo „Slov. Naroda“. 9236

Kupim dobro konjsko mrvo. Ponudbe na Franc Sitar, zaloga pive Göss, Ljubljana 7. 9235

2500 K nagrade dobi dotični, ki mi preskribo v Ljubljani stanovanje 2 ali 3 sob s pritlikinami. Naslov pove upr. Slov. Naroda. 9227

Večja pisalna in umivalna miza in popolno novo skunks ovrtnik se proda pri A. Babka, Kongresni trg 13, pritličje. 9285

Iščem sobo ako mogoče s hrano za 6 mesecev. Ponudbe pod „A. U. praktikant 9315“ na upravništvo Slovenskega Naroda. 9315

Banatsko moko prodaja, v komisiji, dokler traja zaloga, samo na cele vreče, „Balkan“ trg. in kom. del dr. Ljubljana, Dunajska cesta 33. 9282

Zaket srednje velikosti tudi brez te- lovnika kupim takoj. Ponudbe na anončno ekspedicijo Al. Matelič, Ljubljana, Kongresni trg 3. 9318

Prodajam hišo s trgovino in gostilno hlev in gospodarsko poslopje. Hiša je popolnoma nova v bližini Maribora ob glavni cesti. Vprašanja na Fran Langer, Radeče pri Zidanem mostu. 9284

Razpošiljam domače zajce za rejo, »angord« z dolgo volno bele in francoske sreb- rece. Naročila se pošlj. na A. Mičej, zadrževalec v Sv. Vidu Podjuni, Koro- sko. 8256

Išče se kuharica za restavracijo, dobro izveščana, z daljšimi izpriče- vali, če tudi starejša. Plača 150 K. Naslov pove upravništvo „Slovenskega Naroda“. 9297

Dobro idoča gostilna se išče v najem Sloveniji. Ponudbe prosim pod „Lep kraj“ pošto ležeče Trušnje-Velikovec. 9294

Sprejme se dijakinja boljše hiše iz 3. event. 4. liceja na stanovanje in hrano z uporabo klavirja k boljši rodbini. Pismene ponudbe pod šifro „Licejka 9303“ na uprav. Slovenskega Naroda. 9303

Lovski psi! Želim kupiti psa prepi- čarja, kateri je popolnoma dresiran za lov, in jednega dobrega psa brakarja Istrijanca. Cenjene ponudbe s ceno na naslov: Mirko Kleščič, Samobor, kraj Zagreba Hr- vatska. 9277

Zmožna kontoristinja toda le s prak- so, perfektna v strojepisju, zmožna slovenskega in nemškega jezika v govoru in pisavi, se takoj sprejme pri: „Kranjski tiskar- ni delavnici“ in bravarstva roba v Kamniku. V ponudbah naj se natančno označi- jo zahteve. 9311

Išče se za večje gospodinjstvo mlado, delavno in močno dekle, ki bi preskrbovala svinje in krave in mlado čedno dekle, ki ima veselje do ku- hanja. Mesečna plača vsaki 50—70 K. Ponudbe na naslov: Nadšumar Pirkmaier Tómpoljevi, kraj Vukovar, Slavonija. 9292

Inteligentna gospodična želi dobiti dobro me- sto le pri boljši osebni najraje v Ljub- ljani ali Mariboru, bodisi kot vzgoji- teljica ali opora gospodinj, je tudi spretna in porabna za trgovino ali kot pisarniška moč z lepo pisavo. Nastop lahko v oktobru ali pozneje. Ponudbe naj se blagovolijo poslati na uprav. Slov. Naroda pod „Gorenjka 9314“. 9314

Išče se za večje gospodinjstvo inteli- gentnejša oseba (od 30 let na- prej), ki je popolnoma veščica kuhanja in ima ljubezen do otrok. Omenjena bi predpoldan s pomočjo služničadi preskrbela kuhinjo, popoldan pa bi se bavila z dvema deklicama od 7—10 let. Ponudbe s fotografijo in zahteve glede plače se vpošljejo na naslov: Rici Harnisch, sopotnica tuvarstva, Vukovar, Sla- vonija. 9291

Pikolo se sprejme takoj v kavarni „Sion“. 9244

Lepa vila z vso opremo v bližini Ljub- ljane je naprodaj. Ponudbe na pošto predal 162. 9267

Dobro ohranjena suknja danes napro- da. Kje po- ve uprav. Slov. Naroda. 9321

Proda se docela nepoškodovano krasno izdelano pohištvo za spalnico medene (mesing) postelje, čipkaste zavese, originalne preproge in fino brušen stekleni service. Povprašati v Celju, Jurčičeva ulica št. 9. 9247

„Salvator“ Crema črna št. 4 K 20—tucat. „Salvator“ Crema črna št. 2 K 13—, iz Maribora franko zaboj ponuja. Družba za promet pe- troleja d. o. z. Maribor. 9229

Vseučilišnik se išče za domačega učitelja v distin- guirani rodbini na Bledu. Poučeval in vzgajal bi dečka, ki bi skuje četrti razred ljudske šole. Zelo bi dobival vso oskrbo in honorar za dogovor. Prednost bi imel oni, ki vešč fran- coščini. Ponudbe naj se pošljejo na naslov: Dr. V. Korun, profesor na I. drž. gimnaziji v Ljubljani. 9245

Perfektan Stenografkinja i pisarica za tehnično i trgovačko do- pisivanje u njemačkom i hrvatskom jeziku i za obavljanje te- kućih uredskih poslova, traži odmah industrialno poduzeće u Crikvenici, Hrv. Primorje. Ponude s opisom živo- ta, prepisom svjedodžbi i zahtjevima glede plače treba poslati na upravu lista pod Crikvenica/9147. 9147

Posestvo

srednje velikosti, z dobro ohranjenim poslopjem v okolici ljubljanske se išče Zemljišče mora biti na ravnem (ne močvirje) in mora imeti tudi dovolj vode in dobro zemljo. Pismene ponudbe na upravništvo „Slov. Naroda“ pod „Posestvo srednje velikosti“ 9290. 9290

Paradižnike

po kvaliteti po K 7—, 6—, in 5—, od 5 kg naprej proda za Ljubljano v hišo dostavljene Jos. Kosler, Celenburgova ulica št. 3. 9301

200 damskih filcklobukov se proda. Kupci naj se zglase z navedbo cen pod „klobuk“ na uprav. Slov. Naroda. 9096

Kupi se ysaka množina bukovich in hrastovich drv bukovich ogilja in tesan les. Množina in cene naj se v ponudbah označijo 8880

Malenšek M., Maribor. Kupim več vagonov raznega sortiranega

SADJA

Ponudbe za vagonsko oddajo franko va- gon poljubni kolodvor z navedbo vrste prosim pod „SADJA - KRAVJ“. Prosim tu- di za ponudbe suhih gob in vseh deželnihih pridelkov. 9265

KNJIGOVODKINJA

popolnoma samostojna, bilance zmožna moč, z večletno prakso, slovenske in nemščine veščica v govoru in pisavi, do- bra stenografinja in strojepisnica se pro- ti dobri plači sprejme za takoj ali po- znejši čas. Ponudbe v slov. in nemškem jeziku s prepisi spričeval na Jeransch & Gerhold Maribor ob Dravi Stolni trg 2. 9265

Krompir

pšenice, rž, oves, fižol i. t. d. prodaja na debelo po ugodnih cenah. Franc Majdič, Kranj trgovina z deželni- mi pridelki. 9310

Uradnik

velike kemične industrije v Jugoslavi- ji, 32 let star, vešč slovenskega, češ- kega, italijanskega, nemškega in de- loma tudi hrvatskega jezika, pozna sedanje razmere svoje stroke ne samo v Jugoslaviji, temveč tudi v Nemški Avstriji in Češki popolnoma, izkušen organizator, izveščan v vseh strokah tovarniškega upravnništva in trgovskega posla želi premeniti svojo službo kot ko- mercialni vodja ali namestnik ravna- telja. Cenj. ponudbe pod „Strokovnik“ 9148 na uprav. Slov. Naroda. 9148

Import — — — Eksport

Hirth & Co.,

Dunaj (Wien) I. Trattnerhof 2 zamore vsled svojih dobrih zvez in organizacije za Nemško Avstrijo, Nemčijo in Češko razpečavati živila in deželne pridelke kot lan, volno, krzno in kože in objednem dobaviti industrijske pred- mete vseh vrst, posebno vžgalice, ste- klo, porcelan, pohištvo in železnino po najnižji ceni in najboljših pogojih. 9001

Odvetnik Dr. Viktor Sušnik 9275
naznanja, da je otvoril svojo pisarno
v Pliberku, Guštanjska cesta šte. 7.

V ponedeljek, dne 22. septembra v skladišču R. Ranzinger
cesta na južno železnico št. 7.

Javna dražba različne mobilije. Kupci se prijazno povabljeni. 9273

Adolf Šusteršič
Angelca Šusteršič roj. Žužek
poročena 20. septembra 1919.
Ljubljana Škofja Loka

POSESTVO

za trgovino obrt ali industrijo

(trgovino z lesom, žago, mlin, gostilno i. t. d.), kjerkoli kupim takoj. Ponudbe pod „Do 1 in 1/2 milijona“ na anončno eksp. AL. MATELIČ LJUBLJANA. 9306

Št. 15.694. 9308

Razglas.

Prostovoljna javna dražba moke in sicer 2500 kg pšenične moke za kruh, 500 kg pšenične moke št. 2 in 3369 kg pšenične moke št. 0 in Banat, se vrši dne 22. septembra 1919 dopoldne ob 9. uri v skladišču na Rimski cesti št. 19.

Mestni magistrat ljubljanski,
dne 18. septembra 1919. 9302

Dražbeni oklic.

Vsled sklepa okrajnega sodišča v Brežicah z dne 9. septembra 1919 A 21/19/42 se prodajo dne

22. septembra 1919

in naslednje dni, vedno začetek ob 8. uri zjutraj, v župnišču na Vidmu na javni dražbi goveja živina, svinje, vozovi in drugo go- spodarsko orodje, pohištvo z opremo, vino s posodo vred itd.

Izključna cena je cenilna vrednost, pod njo se ne prod.

Reči se smejo ogledati vsak dan pred dražbo od pol osme do osme ure.

Brežice, dne 16. septembra 1919.

Fran Ivanšek,
notarski namestnik kot sodni komisar.

Naša predobro, nadvse ljubljena, prebлага soproga, oziroma mama, stara mama in tašča, sestra in svakinja, go-
Marija Osolin roj. Šmon
naša sreča in vse naše veselje, je dne 18. septembra 1919 v 69. letu starosti po večletnem bolehanju previdena s tolažili sv. vere, mirno v Gospodu zaspa, pustiši nas v neizmerni boli. Pogreb predrage rajke bo 20. septembra ob 10. uri do- poldne iz hiše žalosti St. Vid pri Lukovici št. 14, kjer se položi predobro rajnjo v rodbinski grob na pokopališču. Srčno ljubljena je bila tako močna vez ljubezni med nami da je nje izguba prebrida in nenadomestljiva. Prosimo vse sorodnike, prijatelje in znance, da naj bode nepozabna nam umrla priporočena v blag spomin in molitev. Sv. maše za njeno blago dušo se bodo brale v več cerkvah. Št. Vid pri Lukovici, dne 20. septembra 1919.
Globoko žalujejo rodbine: Osolin, Novak, Šmon, Majdič in Grčar. 9341

Zahvala.
Za izkazano sočutje ob smrti naše srčno ljubljene žene, hčere, sestre, svakinje in tete, gospe
Alojzije Tavzes roj. Šircelj
izrekamo najlepšo zahvalo. Zahvaljujemo za darovateljem cvetja in sploh vsem, ki so spremili ranjko na njeni zadnji poti.
V Ljubljani, dne 18. septembra 1919.
Žalujoči ostali.

Namesto posebnega obvestila, naznanjamo tem potom vsem sočustvujočim žalostno vest, da nas je dne 2. septembra po dol- gem trpljenju zapustil naš prisrčno dobri soprog, oziroma oče, brat in stric, gospod
Karol Rudholzer
feldmaršallajtnant.
Dragi pokojnik je bil pokopan na Dunaju, dne 4. septembra v svojem grobu na centralnem pokopališču.
Dunaj, meseca septembra 1919.
Adela Rudholzer, soproga. Rudolf Rudholzer, inženir, Gidon Rudholzer, poročnik, sinova. Franz Rudholzer, imet- nik trgovine, brat. Vilma Rudholzer, imetnica trgovine, sestra. Dr. Rihard Förg, nadkemik, nečak.

Županstvo občine Bloke javlja pretužno vest, da je njen dolgoletni občinski tajnik, gospod
Alojzij Sojer
danes zjutraj ob 6. uri po dolgi mučni bolezni s tola- žili sv. vere preminul. Pogreb blagega pokojnika se vrši v petek dne 19. septembra t. l. zjutraj ob 8. uri iz hiše žalosti št. 14. v Novivasi na pokopališču k sv. Mihaelu pri Fari. Naša občina ohrani blagopokojnika v trajnem spominu.
Županstvo Bloke, dne 17. septembra 1919.

Robert Wilke
ravnateljstvo in uradništvo Podružnice kre- ditnega zavoda za trgovino in obrt v Ljubljani javljata pretužno vest, da je njih spoštovani tovariš, gospod
Robert Wilke
ravnateljstva namestnik menjalnice Stefansplatz kreditnega za- voda za trgovino in obrt na Dunaju
dne 17. septembra t. l. nenadoma preminul.
Blagopokojniku, ki je vrsto let deloval pri naši ljubljanski podružnici in si stekel za naš zavod izrednih zaslug, ohranimo časten spomin.
V Ljubljani, dne 18. septembra 1919.